

Lars Lindqvist
Bekämpningsmedel
Kemikalieinspektionen
Box 2
172 13 Sundbyberg

REMISSVAR

1. Bekämpning av stickmyggor i Koversta, Långvara, Ingevara, Storön, Mattön, Västerön, Källänge och Näset 2007 (741-750-07)

2. Bekämpning av stickmyggor vid Bärrek 2007 (741-825-07)

Synpunkter på utvidgningen av området för flygbekämpning och frågan om bekämpning inom skyddade områden

Beträffande vår allmänna hållning generellt rörande BTI och specifikt rörande myggbekämpning vid Nedre Dalälven, hänvisar vi till tidigare remissvar 2005-04-17, 2006-04-10 och 2007-02-10. Också beträffande vår syn på riskerna med användandet av BTI, och brister i uppföljningsprogrammets utformning hänvisar vi till dessa remissvar.

Bekämpning av stickmyggor i enlighet med ansökan från NEDAB kommer att ske i ett av Sveriges värdefullaste naturområden. Vi har i tidigare remissvar understrukit vikten av att skyddade områden, Natura 2000-områden och områden som planeras att skyddas på grund av sina ekologiska förutsättningar undantas från bekämpning, med hänvisning till Nedre Dalälvsområdets unika naturvärden och stora betydelse som referensområde att bevaras för framtida forskning. ArtDatabanken anser inte att de aktuella bekämpningsplanerna är förenliga med de syften för vilka de berörda skyddade områdena har avsatts. Efter vad ArtDatabanken har kunnat utröna berör ansökan Natura 2000-områden, såväl områden av gemenskapsintresse som särskilda skyddsområden. Dessa omfattas av särskilda bestämmelser i miljöbalken vilka motsvarar EU:s gemensamma regelverk i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Det handlar om balkens bestämmelser i 4:8 samt 7:28a och följande paragrafer, samt 6:7. En flygbekämpning av det slag som det handlar om i denna ansökan omfattas enligt vår bedömning definitivt av de regler som återfinns i dessa bestämmelser. ArtDatabanken kan inte se hur ansökan skulle kunna beviljas (för dessa Natura 2000-områden) utan att en s.k. 7:28a-prövning med tillhörande fullödig miljökonsekvensbeskrivning har genomförts.

Det är KEMI, i egenskap av tillståndsprovande myndighet, som har att ta ställning i denna fråga. I enlighet med 19 § förordningen om områdesskydd gäller: *"Myndigheter som meddelar ett beslut som kan påverka miljön i ett naturområde som avses i 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2 miljöbalken skall särskilt bevaka att en gynnsam bevarandestatus upprätthålls för de livsmiljöer och arter som behöver skyddas i området. Innan ett sådant beslut meddelas skall myndigheten ha gjort en bedömning av beslutets konsekvenser för*

det ifrågavarande naturområdet.” Länsstyrelsen och Naturvårdsverket har ett tungt ansvar att bevaka att bevarandevärdena i dessa Natura 2000-områden, som är av gemensamt EU-intresse, beaktas i olika prövningssammanhang. Detta bör enligt ArtDatabanken ske genom att dessa myndigheter ställer rätt krav vid själva prövningen, och att de förser berörda myndigheter, i detta fall KEMI, med all relevant tillgänglig information. Vad ArtDatabanken kan bedöma av ansökan saknas det underlag för att överhuvudtaget kunna göra en prövning enligt 7:28a miljöbalken, särskilt i ljuset av vad som anförs nedan.

Synpunkter på uppföljningsprogrammet 2007 (Bilaga 4 i båda ansökningarna)

I uppföljningsprogrammet betonas på flera ställen att inga signifikanta negativa effekter observerats vare sig på icke-målorganismer eller dykarskalbaggar och andra rovinsekter. Vi upprepar härvidlag vår skarpa kritik mot uppföljningsprogrammet, och betonar återigen att det knappast *kunnat* ge några signifikanta resultat, p.g.a. allvarliga brister i dess utformning. Att följa upp populationsstorlekar hos insekter är mycket svårt, p.g.a. stora naturliga variationer mellan år och problem med att sampla populationer på ett konsekvent sätt. Att uppföljningsprogrammet under åren 2002-2006 inte lyckas med att konstatera en signifikant effekt på kläckningen av *stickmyggor* (d.v.s. målorganismerna för bekämpningen) (Hagelin m.fl. 2007) i de bekämpade områdena är mycket anmärkningsvärt och visar tydligt att studien är felaktigt utförd. Denna brist framkommer inte tydligt i ansökan och det är svårt att förstå att KEMI, trots att detta tidigare påpekats, väljer att citera de formuleringar som används i uppföljningsrapporten och konstatera att *”Av 2002 till 2006 års resultat som redovisats från det uppföljningsprogram som startades år 2002 framgår inte att någon påverkan av Vectobac G på andra insekter än stickmyggor skett i berörda områden”* (ur KEMIs beslut 2007-03-15, Dnr 741-1288-0).

Den kritik som framförts negligeras helt av NEDAB, och eventuella brister diskuteras inte ens. I den föreliggande ansökan anförs t.o.m. frånvaron av signifikanta resultat som argument för att avsluta uppföljningsverksamheten, eller att fortsätta den endast i starkt nedbantad form: *”Om dessa resultat inte ger någon indikation på att VectoBac G orsakar några direkta negativa effekter på dessa familjer av icke-målorganismer är det svårt att se behovet av fortsatt uppföljning av icke synbara effekter hos insekter. Möjligen kan det då diskuteras någon form av kraftigt bantat upplägg med fortsatt insamling och långtidsförvaring av material men utan detaljerad identifiering. Dock krävs då även en lösning på hur alla dessa insekter konserverade i alkohol skall förvaras och hur förvaringen skall bekostas”* (Bilaga 4, s. 3, samma formulering upprepas på s. 4 beträffande uppföljning av effekter på dykarskalbaggar och andra rovinsekter).

Vi anser att det omöjliga kan vara NEDABs sak att avgöra när uppföljningsprogrammet har gett ett tillfredsställande resultat och kan avvecklas, särskilt när allvarlig kritik mot uppföljningsprogrammets utformning upprepade gånger har framförts. Vi anser i enlighet med tidigare remissvar att uppföljningsprogrammets experimentella design och den statistiska analysen måste underkastas en opartisk utvärdering av en statistiskt kunnig ekolog utan anknytning till vare sig NEDAB eller Uppsala Universitet.

Bti som biologiskt eller kemiskt bekämpningsmedel

I ett remissvar från WWF 2007-03-12 ifrågasätts om Bti är ett biologiskt eller kemiskt bekämpningsmedel. WWF påpekar där att med stöd av definitionerna i Miljöbalken (1998:808) 14 kap. 1–6 §§ och de definitioner som finns beskrivna på KEMI:s webbsida förefaller Bti vara ett kemiskt bekämpningsmedel och inte ett biologiskt. Om det rör sig om ett kemiskt bekämpningsmedel istället för biologiskt så är de hittillsvarande tillstånden givna på felaktiga premisser. Vi instämmer i WWFs påpekande att denna fråga måste utredas ordentligt.

Sammanfattning

Av de områden som omfattas av dispensansökan 741-750-07 ligger 404,5 ha inom Färnebofjärdens nationalpark, 82,3 ha inom Gysinge naturreservat och 103,4 ha inom Hedesundafjärdens naturreservat. Endast 70,9 ha av totalt 661,1 ha ligger utanför skyddade områden. Dessutom omfattar delar av ansökan, vad ArtDatabanken kunnat se, områden som är utpekade till Natura 2000.

De 103 ha som omfattas av dispensansökan 741-825-07 ligger utanför skyddade områden, men området gränsar till Färnebofjärdens nationalpark och ingår i Nedre Dalälvens område av Riksintresse för Naturvården och Kulturvården.

Vår uppfattning är att flygbekämpning av mygg inom de skyddade områdena absolut ej kan komma ifråga. I den mån Natura 2000-områden berörs måste ansökan prövas i enlighet med det regelverk som gäller för sådana områden. Beträffande icke skyddade områden anser vi i enlighet med tidigare remissvar att en utvidgning av området för flygbekämpning ej bör ske innan frågan om långsiktig påverkan på icke-målorganismer är tillfredsställande utredd.

Detta remissyttrande har beretts av Håkan Ljungberg (entomolog) och Lena Tranvik (naturtypsansvarig för våtmarker) vid ArtDatabanken.

För ArtDatabanken

Jan Terstad
programchef Naturtyper och Naturvård

Referenser

Hagelin, A., Persson Vinnersten, T.Z., Petersson, E., Schäfer, M., Lundström, J.O. (2007) Produktion av Nematocera i översvämningsområden med och utan biologisk kontroll av stickmygglarver. Uppsala Universitet.

Kopia f.k. till:

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Länsstyrelsen i Uppsala län, 751 86 Uppsala
Länsstyrelsen i Gävleborgs län, 801 70 Gävle